

Mirsad Hadžikadić:

Većinu našeg vremena uzimaju pripreme za godišnju skupštinu u Banja Luci, i ima puno problema, većina njih neočekivanih, ali rješavamo ih. Puno je ljudi ovdje koji rade, puno volontera i ljudi koji uzmu slobodan dan ili čak par slobodnih dana samo da bi mogli da budu sa nama. Međutim, ima puno logističkih problema, kao što je priprema članskih kartica kako bismo ih ponijeli sa sobom u Banja Luku i kako bismo ih tamo podijeli. One su već bile distribuirane po regijama ali nisu sve uručene, te ih sada povlačimo kako bismo ih imali i ponijeli sa sobom u Banja Luku tako da oni koji zapravo stignu mogu primiti svoje članske kartice. Zašto je to važno? Pa, na karticama ima kod koji možemo upotrijebiti da skeniramo i sve učesnike registrujemo jako brzo. Nikad nismo pomislili na to da bi moglo doći do situacije da moramo povući kartice nazad u centralni ured pa ih ponijeti sa sobom u Banja Luku i izdati ih ponovo ljudima tako da ih možemo brzo registrovati. Loša stvar je što će se noć prije nas na tom mjestu održati neki događaj, mislim da je svadba, tako da ćemo mi stići kasno, i to je ono što nas brine – kašnjenje sa prenosom događaja na državnoj televiziji, oni moraju da provjere kamere i zvuk za sve izvođače. Dakle, bit će vrlo interesantno. Vrijeme će biti skraćeno, logistika će biti interesantna, ljudi će biti tamo, ljudi će poraniti... Mislim da će to biti organizovani haos. A stvar koja sve zaista otežava je to što će biti prisutna državna televizija i mi ne možemo odgoditi termin, ne možemo početi 10, 15 ili 20 minuta kasnije. Moramo početi tačno na vrijeme. Dakle, to će dodati mnogo pritiska na nas da učinimo da sve izgleda odlično na TV-u, gdje su sve greške uveličane jer se sve prenosi direktno, uživo. To je stvarni život, to je „reality TV“. Puno je akata koji moraju biti usvojeni, i puno razmatranja. Jedna od stvari koja brine ljude sada je da li je ovo demokratski. Ovo je parlamentarna demokratija, gdje će biti delegati koji će glasati za funkcije, a ljudi kažu „Ne, želimo da svi glasamo“. Ljudi kažu „Trebalo da imamo potpuno otvoren sistem donošenja odluka i selekcije kandidata“. Da, to je sve tačno, i to je sve dobro uspostavljeno i sve je to validno. A za nas, za nekog ko postoji tek godinu dana, gdje nema kriterija za članstvo, bilo ko može biti član, i članovi drugih stranaka mogu poslati svoje članove samo da se izjasne kao članovi i smjesta postanu glasačko tijelo, tako da bi se moglo desiti da jedna stranka preuzme sve što smo mi i što mi radimo, samo kako bi promovisali svoje interese. Dakle, moramo biti pažljivi s tim kako selektujemo ljude, ko može glasati o bilo čemu. Pa smo pomislili da, putem

parlamentarnog sistema, ljudi će znati kome da vjeruju, ko može donositi te odluke, tako da distribuiramo to donošenje odluka. Dakle, mnogo je pitanja: centralizacija naspram decentralizacije, demokratija naspram vođenog rasta. To su značajne odluke i nisu lake. Očito, svi žele da imamo demokratiju, ali onda smo shvatili da smo u nekim gradovima napravili loše izbore po pitanju ljudi koji vode, koji su onda željeli da preuzmu i iskoriste našu organizaciju u tim gradovima u svoje vlastite političke svrhe, i mi smo morali da imamo pravo da spriječimo takve operacije da se i dalje odvijaju. Pa to takođe nije demokratski način da se to učini. Interesantno je, stvari o kojima nisam razmišljao na samom početku, sva ova pitanja koja iskaču. Činjenica da se sastajemo u Banja Luci koja je 5-6 sati udaljena od Sarajeva, sa malo logističke podrške tamo, dodaje puno rastućem stresu oko priprema. Ali na kraju mislim da će biti sjajno. Troškovi su veći jer je riječ o drugom gradu, prevoz i sve ostalo. Dakle, skoro pa da pucamo po šavovima, a to je znak rasta, sa problemima koji iskaču svuda i mi ih rješavamo jedan po jedan. Neki ljudi ne mogu podnijeti pritisak i koji kažu „Želim da napustim“, drugi kažu „Niste uradili što sam tražio da uradite, pa ovo nije mjesto za mene, želim napustiti“. Drugi kažu „Ta osoba napušta, zašto je to, šta se dešava?“. Ništa se ne dešava, to je normalno, i ja pozdravljam priliku da ljudi odluče da ovo nije za njih i da trebaju da rade nešto drugo, jer ovo je za snažne i one koji ovo prihvataju kao njihov vlastiti projekat, a ne nečiji tuđi projekat u koji uđete i onda zahtijevate stvari. Ne možete zahtijevati, nego uđete i pomažete. Tako da je interesantno. Mi brzo učimo koliko je politika ljudskih resursa značajna, kako nalaziti talente i kako ih obučavati. Interesantno je. Zapravo je sjajno.

Clark Curtis:

Znam da smo o ovome diskutovali ranije, o vašem širenju u druge gradove Bosne i Hercegovine. Ljudi stoje iza ideje demokratije, ali čini se da se razlikuju pogledi o tome kako će stići tamo. Neki od starih *status quo* se čini da dolazi na snagu po pitanju njihovog donošenja odluka, što nije na stazi onoga što vi radite, i pretpostavljam, na osnovu onoga što ste mi rekli, vi nailazite na iste stvari sada sa skupštinom.

Mirsad Hadžikadić:

Apsolutno. Upravo je ista stvar. I ja mislim da će svaka organizacija koja raste naići na iste probleme.

Clark Curtis:

Nastavljate da vidite mnoge probleme koji iskaču i dalje, kako prilazite bliže i bliže. Imaju li neki ključni problemi koji se dešavaju i koji se moraju riješiti, ili je to samo serija u samom dolasku do cilja?

Mirsad Hadžikadić:

Neke stvari će biti teške, kao elektronsko glasanje. Hoćemo li ga imati? Kako to učiniti? Možemo li to adekvatno testirati? Do posljednjeg trenutka smo čekali da verifikujemo i provjerimo. Dakle, to je još uvijek velika nepoznanica. Testirali smo – u redu je. Imamo mehanizam, super je. Ali, hoće li nešto krenuti po zlu taj dan, to se ne može predvidjeti, siguran sam. I onda morate planirati rezervnu opciju. Šta ako nestane struje? Ako mreža ne može podržati sistem? Morate nekako verifikovati rezultate. Potpisali smo ugovor sa objektom juče, nakon dva mjeseca pregovaranja. Sve je bilo uvjetovano time da budemo u tom prostoru, pa ipak nismo imali ugovor s njima do prije par sati. Osoba koja je trebala biti voditelj ceremonije juče se razboljela i nije mogla putovati, pa smo morali puno toga promijeniti. Sve je bilo organizovano oko te osobe, a sad smo puno stvari morali pretumbati. Konstantna je bitka sa ljudima koji zaista ne razumiju ko smo mi u ovom procesu, koji su željeli da imamo jednog kandidata a ne drugog. Njihov omiljeni kandidat nije uspio, pa oni onda žele da sve proglase nevažećim. Gledajući koliko ljudi može biti na pozornici u isto vrijeme, problemi sa ključnim izvođačem umjetnikom, koji je imao neke interesantne prohtjeve koje nije lako ispuniti u posljednji trenutak. Ljudi koji su čekali ovaj trenutak kad je najteže. Zaista, kada je naš kompletan fokus na skupštini, oni su odlučili da nam upute svoje duge jadikovke upravo sada, jer sad će dobiti najviše pažnje jer: „Hej, mi smo izazvali nevolje sada i svi će pričati o tome“. Puno tih stvari koje iskaču niotkuda. Ali, u nekom trenutku vi kažete: „Pa dobro, idemo jednostavno dan po dan“.

Clark Curtis:

Samo jedan specifičan primjer, jer ovo me podsjeća na kompleksne sisteme gdje imate razlike po pitanju kandidata. Oni nisu vidjeli one koje žele, pa su htjeli cijeli proces da proglašavaju nevažećim. Kako se nosite sa specifičnom situacijom kao što je ta?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, znate, oni to ne kažu otvoreno. Oni dovode u pitanje validnost procesa, i onda mi u suštini objasnimo zakonitost toga: zašto je to legalno, zašto je to validno, na osnovu kojih akata. I onda oni smisle nešto drugo, kao: „Pa niko nam nije rekao o ovome“. Pa, jest, email je poslan svima. „Pa nije poslan na vrijeme. Prema podzakonima on mora biti poslan trideset dana ranije.“ Pa, nije morao da bude poslan trideset dana ranije, samo regionalni odbori su morali biti obaviješteni, ali ne i delegati. „Oh, pa dobro“. Pa mi jesmo nešto uradili, ali vi to niste pročitali. Ili je elektronska pošta završila u neželjenoj pošti. U suštini treba puno strpljenja kako biste to objasnili ponovo i ponovo, i ljudi opet nisu zadovoljni jer jedina stvar koju oni žele da vide i urade je to da druga osoba bude izabrana, ali ne žele to da kažu. Žele da nađu razlog da se izbori ponovo održe. I onda je zaista teško razgovarati o nečemu o čemu oni zapravo ne žele da razgovaraju, nego koriste nešto drugo da iznesu to pitanje. Onda mi moramo da angažujemo naše pravnike koji objašnjavaju zašto je nešto u redu takvo kakvo jeste, ali dok mi dopremo do te osobe, on je već došao do četvrtog ili petog argumenta o nečemu drugom. I to je konstantna trka, znate. Ljudi koji ne žele poboljšati sistem nego samo žele da nađu nešto što će proglasiti nevažećim sve samo zato što im se sviđa neka određena osoba, čak i ako se niko drugi ne slaže s tim. Dakle, treba puno strpljenja i u nekom trenutku vi jednostavno prestanete da pričate i kažete: „Pa slušajte, ja nemam ništa više da dodam“. Jednostavno, biće nezadovoljnih ljudi, i to je ok. Ali, mi takođe ne znamo ko dolazi sa koje strane. Za razliku od SAD-a, ima preko 70 stranaka ovdje i vi jednostavno ne znate ko je tu da pokuša da uradi nešto sa vašom organizacijom. Jer, mi smo najotvoreniji, pristup nama je najlakši. I vi onda u suštini učinite sve što možete da im kažete to što znate, znajući jako dobro da oni neće biti zadovoljni. Čak i ako im date jedan odgovor, oni se javi sa novim problemom. Oni ne kažu: „Aha, hvala, to je super“. Oni u suštini kažu: „Aha, to je dobro ali šta je sa ovim?“ A onda vi odgovorite to, a onda oni kažu: „Aha,

dobro, ali šta je sa onim?“, i to nikada ne prestaje. Ponekad oni kažu: „Mi nismo primili email“. Pa, svi ostali jesu, i ti si na listi. „Pa, neko se morao pobrinuti da sam ja to primio.“ Pa dobro, ako ja moram da nazovem 6.400 ljudi samo da saznam da li su oni dobili email, onda imamo problem i nećemo imati vremena da ikada uradimo išta drugo. Dakle, u osnovi, dobrodošli u bosansku demokratiju.

Clark Curtis:

Da li se ikada zabrinete zbog glasova nekolicine koja bi mogla poremetiti ono što bi trebao biti sjajan događaj?

Mirsad Hadžikadić:

Da, postoji kampanja upravo sada, među određenim ljudima koji bi željeli da ubijede sve ostale da glasaju protiv svega što mi želimo iznijeti tamo. I da, bit će. To će se desiti. Bit će pokušaja da se cijela stvar izbacila iz tračnica. Ali, ja sam rekao, čak i ako se to dogodi, ako dođe do takvog izbacivanja iz tračnica, stari podzakoni važe, trenutni funkcioneri ostaju, njihova mjesta ostaju. Mi samo nastavljamo sve dok ne organizujemo sljedeću, godinu dana kasnije sa problemima koje ćemo riješiti pa će biti u redu. Dakle, ako želite zaustaviti sav progres koji možemo napraviti u međuvremenu sa boljim aktom, onda naravno, uradite to, nije kraj života, nije kraj puta.

Clark Curtis:

Samo još jedno pitanje u vezi sa samom skupštinom. Znam da je dijaspora ključni dio svega ovoga. Kako ide širenje sa njima? Jeste li već uspostavljeni u nekim drugim zemljama ili formirate organizacije i njihovo učešće ove godine?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, dijaspori ide dobro. Morali smo promijeniti vodstvo, i zbog toga se nekim ljudima, doduše manjini, nije svidjela ta promjena, i ne daju novoj osobi priliku da se dokaže. Srećom, ta osoba je tako strpljiva i voljna da radi sa svima njima. On je voljan da polako pridobije ljude u dijaspori.

Pa ipak ima ljudi koji traže više i više i više, samo da vrate svoju omiljenu osobu - a ta osoba je takođe iz dijaspore. Slična stvar se dešava unutar naših organizacija u Bosni i Hercegovini. Uvijek ima nekih ljudi koji su vrlo glasni, koji bi željeli neke stvari sa kojima se niko drugi ne slaže, ali oni i dalje insistiraju na tim stvarima i uvijek prijete da će tražiti od ljudi da glasaju protiv. Vidjećemo. Problem sa dijasporom je taj što oni ne mogu putovati, što oni ne mogu doći lično. Tako da ćemo pokušati da obezbijedimo elektronska sredstva njihovog učešća. Vidjet ćemo kako će to promijeniti dinamiku kvoruma skupštine. Da vam iskreno kažem, sa svim što se dešava, zadovoljan sam trenutnim stanjem. Ima načina da se stvari poboljšaju. Prošle sedmice imali smo jednu groznu situaciju sa upravljačkim odborom naše organizacije u jednom gradu zvanom Visoko blizu Sarajeva, sat vremena udaljenom od Sarajeva. Oni su izdali jedno saopštenje za javnost u kojem su napali jednog političara u tom gradu sa kojim smo mi planiramo odnosno nadali se da možemo razgovarati o nekoj vrsti zajedničke reprezentacije tamo. Ali, nije bilo već odlučeno, nego smo samo procjenjivali tu situaciju. Međutim, oni su izdali saopštenje za javnost, napavši tu osobu bez konsultacija sa nama - sa centralom stranke. Naš problem nije što su oni imali mišljenje o tome, nego zato što su iskoristili Platformu da razrješenje lične netrpeljivosti. Oni ne vole tu osobu kao osobu, i žele tako da ju napadnu. Ali, kao što sam rekao, to je politika. Ja vam ne mogu reći šta da mislite, ali barem treba da pričamo o velikoj slici, i kako mi pričamo o njoj. Naročito, najgora stvar je bio način na koji je to bilo prezentirano. U vijestima je bilo kao da sam ja to uradio, jer oni su potpisali Mirsad Hadžikadić - Platforma za progres. Pa smo otišli tamo i razgovarali smo sa njima, i pokušali smo da im kažemo da to nije način da se rade stvari, da moramo saradivati. A onda su oni rekli: „A gdje je naša sloboda?“. A mi smo rekli: „Pa nije vaša sloboda da radite baš što god želite. Vi ste dio organizacije i mi moramo da imamo jednu zajedničku poruku. Mi moramo pričati.“. Sud je odbacio slučaj te osobe iz politike, i to je u redu ali, da li vi zaista vjerujete sudovima u Bosni i Hercegovini? Oni su svi pod uticajem politike, i mi ne možemo ulaziti u to ko je u pravu a ko nije, zato držimo se samo naše poruke. Pa smo na jednoj od prethodnih sjednica predsjedništva jednostavno odlučili da zamijenimo čitav odbor novim ljudima. Ali, nismo im poslali poruku jer smo željeli da sročimo opravdanje i objašnjenje na način koji ne bi prouzrokovao previše problema. I onda je to njima ostavilo otvoren prozor, i oni su svi zajedno dali ostavku i tako je

naše otpuštanje njih zapravo došlo vremenski nakon njihovi ostavki, i to je bila smiješna stvar. Prije dva dana bio sam u Tuzli, drugi grad po veličini, gdje je zvanično otvorena naša kancelarija. I dobra stvar je bila to da se u malom uredu pojavilo 120 ljudi se pojavilo. Bilo je nepodnošljivo vruće ali niko nije otišao. Tamo smo ostali dva sata, pričali smo, razmjenjivali smo mišljenja. Onda smo organizovali prijenos uživo sa kompletnim leaderskim timom i sa jednim gospodinom koji je vjerovatno najstariji aktivni padobranac u Evropi. On ima oko 80 ili 82 godine, ali on skače, on izvodi 40-tak skokova svake godine. To je bilo interesantno. To je bilo tako pozitivno, tako entuzijastično, znate. Ljudima je bilo drago da budu tamo i da razgovaraju o Platformi kao o porodici. To je ono što vam daje hrabrost da pređete preko svih ovih drugih problema. Dakle, budete na vrhu pa na dnu, ponekad nekoliko puta za jedan dan. I znam da to nije bilo pitanje, ali ja sam morao iznijeti ovaj primjer Tuzle sa pozitivnom porukom naspram Visokog sa negativnom porukom.

Clark Curtis:

Još samo jedno pitanje i onda ću Vas pustiti. Interno, kod članova Platforme i ostalih koji volontiraju, entuzijazam ostaje visok kako se približavamo nedjelji uprkos nekim trzavicama muka odrastanja.

Mirsad Hadžikadić:

Pa, ovo je proces čišćenja koji se dešava zato što se sada mora boriti za pozicije bilo u Platformi ili kao predstavnici Platforme. I sada, kada su rukavice skinute i ljudi se pojavljuju. Mi smo odlučili da reagujemo i da čistimo svaki put kada neko odluči da kaže: „Nije to za mene, ja sam našao nešto drugo“, mi kažemo: „Pa da, molim te idi“. Ljudi očekuju da ja nazovem i da im kažem: „Molim te ostani“, ali ja to nikad ne radim. Poenta je, ako razmišljate o napuštanju, onda i treba da napustite jer vaše srce nije tu, u redu je. Ali onda oni koji ostanu kažu: „Pa vidi, on je otišao. Zašto je otišao? Šta nije u redu? Šta nije u redu sa organizacijom?“ Ja kažem: „Ništa, sve je u redu. Sada mi znači moramo da zaista živimo u skladu sa svojim načelima. I sve to s jedne strane je u suprotnosti sa svim ovim to uzbuđenjem u vezi skupštine, svim stvarima koje se organizuju kako bi se učestvovalo, kako bi se glasalo... Dakle, to su dvije suprotne emocije:

ushićenje zbog nadolazeće skupštine i potencijala koje ona nosi, i razočarenje zbog ljudi koji su izabrali upravo ovo vrijeme da pošalju poruku da nisu zadovoljni. Mislim da je to zaista jedinstveno iskustvo na mnoge načine, i da će nas ono ojačati bez obzira šta se desi, i zaista se radujem dobroj skupštini.